
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2009:1

Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån
åren 2010–2012

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2009

Anders Wejryd

Lars Friedner

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Skrivelsen består av Kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning och ekonomiska ramar för den nationella nivån åren 2010 till 2012.

Mot bakgrund av den nationella nivåns uppdrag och omvärldsanalys redovisar Kyrkostyrelsen ett antal strategiskt viktiga områden för planeringsperioden, samt de ekonomiska ramar som är nödvändiga för arbetets genomförande.

Skrivelsen innehåller också en redogörelse för Kyrkostyrelsens arbete med att skapa bättre underlag för kyrkomötets styrning av den nationella nivåns verksamhet.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	3
Bättre underlag för kyrkomötets styrning av den nationella nivåns verksamhet	3
Svenska kyrkans uppdrag.....	4
Omvärld	4
Verksamhet	6
1. Ökad effektivitet genom samverkan inom Svenska kyrkan	6
2. Ökat tematiskt fokus i den internationella verksamheten	9
3. Verksamheten för svenskar i utlandet anpassas efter försörjningsförmåga	10
4. Ett aktivt företräderskap	11
Budgeten i sammanfattning.....	12
Viktiga budgetantaganden.....	12
Osäkerheter	12
Översikt över den nationella nivåns ekonomi.....	13
Rambudget	27
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll.....	28

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå för åren 2010–2012.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa ramen för de nationella kostnaderna år 2010 till 2 639 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsramar för 2011 till 2 603 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsramar för 2012 till 2 516 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att till församlingar med egen ekonomi och till samfälligheter år 2011 utbetala 100 miljoner kronor. Beloppet fördelas i proportion till antal tillhöriga.
6. Kyrkomötet beslutar att medge att kostnadsramen för utjämningsystemet under år 2010 får överskridas om detta kan finansieras genom ökade intäkter.
7. Kyrkomötet beslutar att medge att kostnadsramen för den internationella avdelningens verksamhet under år 2010 får överskridas om detta kan finansieras genom ökade intäkter.
8. Kyrkomötet beslutar att bemyndiga Kyrkostyrelsen att inom budgetramen göra nödvändiga omorganiseringar.

Bättre underlag för kyrkomötets styrning av den nationella nivåns verksamhet

Kyrkomötet har de senaste åren framfört att budgetskrivelsen och årsredovisningen behöver utvecklas så att kyrkomötet får bättre förutsättningar för sina beslut.

Kyrkostyrelsen anser, i likhet med kyrkomötet, att det finns behov av att tydligare redovisa den föreslagna verksamheten satt i sitt sammanhang. Det ska tydligare framgå varför viss verksamhet bör bedrivas samt vad den förväntas uppnå. Kyrkostyrelsen ser också att det finns behov av att utveckla analysen och den årliga redovisningen av verksamhetens resultat till kyrkomötet.

Mot bakgrund av detta har Kyrkostyrelsen tagit initiativ till förändringar som ska förbättra kyrkomötets möjligheter att styra den nationella nivåns verksamhet. En ambition är att kopplingen mellan Svenska kyrkans uppdrag å ena sidan, och analysen av förändringar i den nationella nivåns omvärld å andra sidan, ska fungera som tydligare styrmedel än tidigare. Ett arbete med systematisk och samordnad bevakning och analys av omvärlden har påbörjats för att skapa bättre förutsättningar och underlag för strategiska beslut, och i processerna för planering och uppföljning har ett ökat resultatfokus införts.

Detta har delvis fått avtryck i årets skrivelse, men arbetet fortsätter. Kombinerat med en, till kommande årsredovisningar, utvecklad analys och redovisning av verksamhetens resultat är avsikten att på sikt åstadkomma bättre underlag för kyrkomötets styrning av den nationella nivåns verksamhet.

En förutsättning för att detta ska kunna realiseras är att arbetet med att ta fram underlag och göra de kopplingar som detta kräver utvecklas. Till exempel handlar det om att vidareutveckla processerna för planering, samordning, uppföljning, analys och utvärdering av verksamheten och dess omvärld. Målet är att senast år 2012 ha åstadkommit en tydligare koppling mellan planering och resultatredovisning.

Svenska kyrkans uppdrag

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan. Kyrkan har sin grund i Jesus Kristus, sänd av Gud till hela världens frälsning och skapelsens återupprättelse. Jesu budskap om Guds rike och budskapet om honom, död och uppståndet för alla människors skull, är centrum i allt vad kyrkan är och gör.

Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund. Den delar den reformatiska grundsynen att kyrkan konstitueras av att evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. På den evangelisk-lutherska bekännelsens grund har Svenska kyrkan utvecklats till en öppen och demokratisk folkkyrka som omfattar människor som på olika sätt tolkar livet i ljuset av Ordet. Vägen in i kyrkan är dopet som ett grundläggande uttryck för Guds nåd och gåva. Den kyrkliga vigningstjänsten, i samverkan med kyrkans demokratiska organisation, har att ansvara för att verksamheten är i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Väsentligt är också att ideellt engagerade medlemmar bär upp kyrkans arbete.

Svenska kyrkans uppdrag är att vara ett redskap för Guds rike genom att i varje tid och kontext erbjuda människor evangelium om Jesus Kristus i ord och handling. När bibelns vittnesbörd relateras till varje människas erfarenhet uppstår en levande relation genom den heliga Andens hjälp. Målet är med kyrkoordningens ord *att människor skall komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbredas och skapelsen återupprättas.*

Uppdrag för den nationella nivån

Som del av Svenska kyrkan delar den nationella nivån målet om Guds rikes förverkligande och skapelsens återupprättelse.

Med utgångspunkt i kyrkoordningens beskrivning blir uppgiften för den nationella nivån att med lyhördhet och kompetens bidra till att Svenska kyrkan kan fullgöra sitt uppdrag. Det sker genom att stödja stiftens arbete för församlingens utveckling. Det sker också genom att samordna och ansvara för kyrkans gemensamma angelägenheter. Kyrkoordningen nämner särskilt inomkyrklig normgivning, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt och att med andra i kyrkan dela uppgiften att företräda Svenska kyrkan både i det svenska samhället och internationellt.

Uppdraget kräver att den nationella nivåns verksamhet präglas av en fortlöpande teologisk reflektion, av systematisk omvärldsanalys samt av att det utvecklas metoder och redskap för den konkreta gestaltningen av Svenska kyrkans arbete.

Omvärld

Sedan 1995 har antalet medlemmar i Svenska kyrkan minskat med 850 000. En viktig orsak är de aktiva kyrkouträderna, vilka accentuerats sedan 2001. Under januari-april 2009 gjordes omkring 12 700 aktiva utträden, vilket är 14 procent mer än för samma tid i fjol. En annan viktig orsak är generationsväxlingen, att det varje år avlider fler medlemmar än det sker nyrekrytering genom dop, som nu är mycket tydlig. Eftersom medlemsminskningen ökat under 2000-talet är det sannolikt att Svenska kyrkan de närmaste 10-15 åren kommer att tappa betydligt fler medlemmar än vad den gjort sedan 1995.

De senaste åren har dopfrekvensens nedgång accelererat. Mellan år 2007 och 2008 minskade andelen döpta med mer än tre procentenheter, från 62,3 till 59,1

procent. Minskningen är lika stor om man relaterar de döpta till gruppen nyfödda som är antecknade som om man relaterar den till alla nyfödda, och således går det inte att i dessa siffror utläsa någon direkt effekt av ökande invandringstal.

Även konfirmandfrekvensen minskar, och har så gjort under lång tid – under år 2008 konfirmerades 35 procent av alla 15-åringar. Eftersom dopfrekvensen följer konfirmandfrekvensen med 10-15 års eftersläpning finns det anledning att förvänta ytterligare nedgång av doptalen, och att kunskapen om Svenska kyrkan och kristen tro fortsätter minska.

Besöken i den öppna verksamheten för barn 0-3 år har emellertid ökat med ungefär 300 000 sedan år 2001. Denna satsning på de minsta barnen och deras föräldrar har således svarat väl mot dagens behov hos familjer med små barn.

Den ekonomiska konsekvensen av medlemsutvecklingen har ännu inte fått fullt genomslag, eftersom generationsväxlingens effekter förskjuts 25-30 år framåt i tiden, dvs. då de i dag nyfödda börjar betala medlemsavgift. I mitten av 90-talet blev dopet medlemsgrundande och de ekonomiska effekterna av de lägre tal för nya medlemmar som rått sedan dess kommer att märkas om tio år, i början av 2020-talet. I det korta perspektivet kommer finanskrisen, med lägre sysselsättningstal, att leda till att församlingarnas intäktsnivåer minskar redan år 2011 och 2012. Kyrkoavgiftsintäkten bedöms minska fem procent år 2011 och ytterligare fem procent år 2012. Även om konjunkturen sedan vänder så innebär prognoserna för avgiftsunderlaget att återhämtningen från denna tioprocentiga nedgång blir långsam.

Minskningen av antalet gudstjänstdeltagare går i snabbare takt än minskningen av utbudet. Mellan år 1995 och 2008 har antalet huvudgudstjänstbesök minskat med 2,4 miljoner, dvs. en knapp tredjedel. Minskningstakten för besöken vid ”andra typer av gudstjänster” är också noterbar, 1,4 miljoner eller 15 procent. Däremot samlar de kyrkliga handlingarna lika många besökare idag som 1995.

Människors syn på sitt medlemskap, liksom valet att döpa eller inte döpa sitt nyfödda barn, bottnar i både kunskap om och attityder till Svenska kyrkan, eller kanske snarare: hur relevant kyrkan anses vara. Detta gäller även gudstjänstsedens utveckling och därför är det rimligt att anta att den pågående generationsväxlingen inte bara påverkar medlemsutvecklingen utan också gudstjänstdeltagandet.

Det går alltså att på goda grunder hävda att intresset för gudstjänstens roll i det svenska samhället är i avtagande. Ett minskat gudstjänstdeltagande leder på sikt också till lägre kollektintäkter, vilket bland annat påverkar möjligheten att finansiera det internationella arbetet och verksamheten bland svenskar i utlandet.

En annan faktor som påverkar det internationella arbetet är den förändrade synen på utvecklingssamarbete. Det tidigare strikt bilaterala mönstret mellan biståndsorganisationer i Nord och Syd är på väg att ersättas av ett samarbete som i växande grad utgår från en gemensam identitet oavsett geografisk hemvist. För biståndsorganisationerna innebär det ett mervärde att visa att man tillhör ett globalt sammanhang, samt att de sammantagna insatserna är mer relevanta och omfattande än vad var och en ensam förmår åstadkomma, medan det för organisationerna i Syd ger en identitet som aktör i verksamheter som utvecklas inom ett globaliserat civilsamhälle.

Genom ärkebiskopens interreligiösa möte år 2008 har Svenska kyrkan fått uppmärksamhet som aktör i klimatfrågan. Det ställer fortsatta krav på att Svenska kyrkan tar ett större ansvar för klimatet och för andra frågor som handlar om hur vi använder och fördelar jordens resurser.

Sammanfattning

En allt mindre del av den svenska befolkningen har kunskap om, tar del av och bidrar till Svenska kyrkans liv. Denna utveckling kommer inte att brytas med mindre än att aktiva åtgärder vidtas. Konsekvenserna blir såväl teologiska som ekonomiska och utmanar därför verksamheten. Frågor som infinner sig handlar om hur de nya generationerna ska nås och entusiasmeras, hur kunskapen om tro och kyrka kan stärkas, vad kristen identitet är och hur den kan gestaltas. Behovet av samverkan inom Svenska kyrkan ökar och den nya ekonomiska situationen leder till krav på förbättrad styrning och effektivisering, liksom hur kyrkan möter brytningstidens krav på kommunikation och hur kompetensförsörjningen säkras. Utvecklingen får också återverkningar på förmågan till engagemang för och finansiering av det internationella arbetet samt verksamheten bland svenskar i utlandet.

Verksamhet

Självklart kan ytterligare frågor resas som handlar om Svenska kyrkan i sin helhet. Det som beskrivs ovan berör inte alla de utmaningar kyrkan står inför, utan är några viktiga exempel. Det står ändå klart att också den nationella nivån verksamhet behöver anpassas för att i högre utsträckning möta dessa utmaningar. Därför har fyra strategiska områden av särskild betydelse under planeringsperioden formulerats. De syftar inte till att beskriva all verksamhet som bedrivs av den nationella nivån men är styrande för planering och genomförande för stora delar av verksamheten. Det är ett första steg i ett mer långsiktigt strategiskt arbete som Kyrkostyrelsen avser initiera mot bakgrund av de utmaningar Svenska kyrkan nu står inför.

1. Ökad effektivitet genom samverkan inom Svenska kyrkan

Säkrad och stärkt kompetensförsörjning

Rekryteringsarbetet till de kyrkliga utbildningarna intensifieras så att de kyrkliga utbildningarna blir kända bland olika intressenter, sökande ska få sådan information och vägledning att de kan göra genomtänkta yrkesval och antalet sökande till de kyrkliga utbildningarna ökar. Det gäller på kort sikt särskilt kyrkomusikerutbildningarna. I arbetet ingår även att öka information och marknadsföring angående den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen.

Den övergångsutbildning för blivande organister som genomförs från år 2010 är också en del i satsningen på att säkra och stärka kompetensförsörjningen, och i samverkan med stiftet förstärks arbetet med utbildning och rekrytering av medarbetare på minoritetsspråken så att dessa finns representerade inom de kyrkliga utbildningarna. Utbildningarna ska också genomsyras av ett barn- och ungdomsperspektiv genom att de centrala utbildningsplanerna utvecklas så att de lyfter fram barn och ungas roll.

Utredningen *En förändrad utbildningsorganisation för Svenska kyrkan* blev klar 2008. Remissvar och mottagandet av utredningen har analyserats och bearbetats ytterligare under 2009. Arbetet med att ta fram underlag för beslut om en ändrad utbildningsorganisation fortgår och beslut under perioden kan därför innebära förändringar i organisation av och innehåll i de kyrkliga utbildningarna. Sådana beslut kan också få ekonomiska effekter som inte kunnat beräknas i denna skrivelse.

Svenska kyrkan vill gestalta evangelium för alla och i kristen tro intar barnen en särställning. Förmågan att möta barn och unga behöver därför stärkas, så att barn och unga upplever Svenska kyrkan som en plats där de både kan dela tro och livsfrågor på sina villkor och engagera sig utifrån sina förutsättningar.

Genom att samordna verksamheten på den nationella nivån i ett gemensamt sammanhållet program intensifieras insatserna när det gäller barn och unga. Uppgiften är även att tillsammans med stiftet utveckla verksamheten så att Svenska kyrkan i högre grad uppfattas som relevant för unga i vår tid. Genom programmet ökas och intensifieras insatserna när det gäller barns och ungas rätt till andlighet, möjlighet att påverka sina livsvillkor samt delta i och påverka kyrkans liv och verksamhet.

Insamling och engagemang för internationell mission och diakoni samt verksamheten för svenskar i utlandet

I syfte att förnya och fördjupa insamlingsarbetet för den internationella verksamheten utarbetas under planeringsperioden en ny strategi för insamling. Det är också ett sätt att möta utmaningarna och återhämta förlorade andelar på en alltmer konkurrensutsatt insamlingsmarknad. Fortsatta insatser görs också tillsammans med stiftet för att integrera ansvaret för det internationella arbetet i församlingarnas löpande verksamhet. Målet är att ombuds rörelsen ska förstärkas genom internationella grupper med tydlighet och legitimitet i församlingarna.

För att stärka och synliggöra frivilligengagemanget för de internationella frågorna inom Svenska kyrkan skapas arenor för en fördjupad debatt om internationell mission och diakoni. Arrangemanget *Världens fest* genomförs år 2010 och 2012, och som ett komplement planeras, vartannat år och med början år 2011, *Kyrkans världsdag* med inriktning på fördjupad debatt i principiella frågor som rör den internationella verksamheten.

Även för Svenska kyrkan i utlandet ska arbetet med insamling och engagemang utvecklas, både nationellt och i utlandsförsamlingarna. Relationerna med stift och församlingar i Sverige ska stärkas och fler engageras i verksamheten. Även stödformer för insamling ska utvecklas.

Strategisk och praktiskt kommunikationsstöd

En viktig del av den nationella nivåns kommunikationsverksamhet är att utgöra strategiskt och praktiskt stöd till andra enheter inom Svenska kyrkan. Stödet syftar till att stärka den samlade kommunikationen med medlemmarna och därmed öka samhörigheten med Svenska kyrkan.

För att understödja detta tas redskap och rekommendationer av olika slag fram. Genom det nya gemensamma intranätet för anställda, förtroendevalda och ideellt engagerade kan exempelvis material tillhandahållas, liksom samverkansrum för erfarenhetsdelning och projektadministration. Stiftens kommunikatörer fortsätter träffas regelbundet och de årliga kommunikationsdagarna, *KOM 20XX*, är en viktig träffpunkt och kunskapskälla för kommunikatörer runt om i landet.

Gemensamma kanaler ökar möjligheten för församlingarna att utveckla sin kommunikation. Genom att den nationella nivån tillhandahåller kanalen kan övriga nivåer fokusera på innehållsfrågor i sitt sammanhang. För den inomkyrkliga kommunikationen är intranätet ett nav för erfarenhetsdelning och praktiskt stöd. För medlemskommunikationen utgör den gemensamma webbplatsen ett naturligt nav.

Ett ökat fokus på elektronisk kommunikation sätter också fokus på de tryckta produkter som produceras. Om intranät och gemensam webb är kommunikationens nav ska tryckt material ses som komplement.

Verbum Förlag AB erbjuder till julen 2010 Svenska kyrkans församlingar ett omfattande inspirationsmaterial kring julens budskap. En del i detta är en julbok. Den nationella nivån avser att ekonomiskt och praktiskt bidra till att julboken når så många som möjligt. Det innebär att stödet till församlingarnas medlemskommunikation år 2010 i hög grad inriktas på julen, vid sidan av satsningen på Bönens år.

Arbetsmiljö och krisberedskap

Ett projekt som genomförts i samarbete med Svenska kyrkans församlingsförbund med syfte att stärka arbetsmiljöarbetet inom Svenska kyrkan har avslutats under 2009. Fortsättningsvis kommer Församlingsförbundet att ta en större del av ansvaret för verksamheten men då samarbetet med den nationella nivån är värdefullt för alla parter är ett fortsatt gemensamt arbete planerat under perioden.

Den nationella nivåns ansvar för samordning vid krissituationer ska under perioden finna fastare och tydligare former. Syftet är att fortsätta arbetet med att kvalitetssäkra och stärka Svenska kyrkans kontakter med de myndigheter som ansvarar för samhällets krisberedskap, att underhålla och utveckla goda rutiner för samordning och beredskap, att utveckla kyrkans teologiska reflektion kring det själavårdande ansvaret vid större kriser samt att arrangera övningar för den nationella nivån. Beträffande kris- och katastrofberedskap utanför Sveriges gränser kommer samtliga utlandsförsamlingar och verksamhetsplatser vid utgången av år 2010 ha uppdaterade beredskapsplaner.

Administrativ samordning och gemensamma system

Stiften har understrukt vikten av att den nationella nivån tar ett större ansvar för samordningslösningar av olika slag, vilket också inkluderar förhoppningar om finansiering. Tillsammans behöver stiften och den nationella nivån finna former för gemensamma och stiftsspecifika behov. På så vis kan verksamheten effektiviseras, personalresurser tas tillvara och en god hushållning ske.

Inriktningen i arbetet med att effektivisera administrationen i Svenska kyrkan som helhet är att i allt högre grad "göra lika". Skalbara lösningar, enhetliga system, gemensamma regler och likartade begrepp underlättar för enheter och nivåer att stödja varandra och ger möjligheter till stordriftsfördelar i utveckling och förvaltning. Det bidrar också till att reducera de kvalitets- och säkerhetsproblem som en decentraliserad miljö kan innebära.

Här är de gemensamma systemen som är knutna till kyrkobokföring, kyrkoyal, kollekter, clearing, informationsteknik, inomkyrklig kommunikation (intranätet), indelning och kyrklig organisation av stor betydelse. Den kontinuerliga utvecklingen inom dessa områden har som övergripande mål att tillvarata verksamhetens behov och skapa förutsättningar för synergier och ökad effektivitet.

En annan viktig del i arbetet är samverkan med stiften i frågor som rör juridisk och ekonomisk rådgivning, kursverksamhet m.m. som riktar sig till den lokala nivån. På så sätt kan församlingarnas behov tillgodoses av dem som bäst känner de lokala förutsättningarna samtidigt som stiften i sin främjanderoll får en god inblick i de problemställningar som finns lokalt. För att stärka kompetens och tillvarata erfarenheter från olika delar av kyrkan planeras gemensamma förvaltningsdagar från och med 2011.

En plattform för hantering av statistik som är av relevans för Svenska kyrkan på alla nivåer kommer att skapas under planeringsperioden. Syftet är att underlätta för beslutsfattare på kyrkans alla nivåer att enkelt och lättanvänt få tillgång till faktaunderlag om verksamhet och ekonomi och om de omvärldsfaktorer som tydligast påverkar förutsättningarna att bedriva verksamhet. Detta bör kunna medverka till väl underbyggda beslut och effektivare arbetssätt.

2. Ökat tematiskt fokus i den internationella verksamheten

Verksamheten organiseras i fyra program

Från och med år 2010 organiseras verksamheten för internationell mission och diakoni i fyra program med tematisk inriktning. Det innebär en stor förändring av hittillsvarande arbetssätt, som i huvudsak haft geografiskt fokus. Förutsättningarna ökar därmed för att leda, utveckla, fokusera och utvärdera arbetet.

De fyra programmen, som Nämnden för internationell mission och diakoni beslutat om, är:

Kristen gemenskap, tro och liv

Programmål: Svenska kyrkan och hennes partner samarbetar för teologisk reflektion, kristen enhet och interreligiös förståelse och för att ömsesidigt dela tro och liv.

Programbeskrivning: Kristen tro kräver tolkning i varje tid och sammanhang. Det sker i gudstjänst och församlingsliv samt i undervisning och ledarskap. Förhållandena för kyrkan varierar mellan regioner och länder. Därför är det en källa till fördjupning att kyrkor i en världsvid gemenskap reflekterar över tron, dess innehåll och gestaltning. Programmet syftar till att aktivt bidra till att stimulera teologiskt arbete, fördjupade relationer mellan kyrkor och till utbyten på olika nivåer.

Hållbar utveckling

Programmål: Svenska kyrkan och hennes partner är aktiva i det civila samhället för uthållig hushållning av naturresurser och för människors rätt till goda livsbetingelser.

Programbeskrivning: Ett liv i mänsklig värdighet förutsätter att fattigdomen bekämpas. Programmet riktar in sig på de mest utsatta med syfte att bidra till en förändring för dem genom att i ett holistiskt perspektiv verka för långsiktig försörjning genom jordbruk, mikrolån, hälsoinsatser och långsiktigt humanitärt arbete. Det innebär också ett brett opinionsarbete tillsammans med partner för att belysa hur miljö, klimat, handel och bistandsfrågor påverkar fattiga människors levnadsvillkor.

Demokrati, fred och säkerhet

Programmål: Svenska kyrkan och hennes partner är aktiva aktörer i det civila samhället för rättvisa, säkra, fredliga och demokratiska samhällen, och bidrar till att människor har förmåga att kräva och försvara sina rättigheter och sin värdighet.

Programbeskrivning: Syftet med detta program är att spela en aktiv roll i arbetet att försvara rättvisa, mänsklig värdighet och demokratiska grundvärden. Det sker både genom opinionsarbete och genom ett aktivt stöd till enskilda och organisationer som i utsatta situationer försvarar sin värdighet och kräver sin rätt.

Programmål: Svenska kyrkan och hennes partner är trovärdiga, kompetenta och lärande organisationer och bidrar aktivt till samordning, harmonisering och samarbete i ekumeniska fora och i det civila samhället.

Programbeskrivning: Detta program syftar till att utveckla väl fungerande strategiska arbetssätt genom stöd till partner och genom ett fortlöpande eget förbättringsarbete. De tre perspektiven försoning, rättighet/gender samt hållbarhet ska vägleda i arbetet med bedömning och uppföljning av projekt. Utvärderingar, och slutsatser från verksamhet som utvärderats, ska tas tillvara i fortlöpande planeringsarbete och när utvärderingar utformas.

Utvecklings- och påverkansarbete

Genom det fördjupade samarbetet inom ramen för Action by Churches Together (ACT) blir det möjligt att öka synligheten för kyrkornas gemensamma utvecklingsarbete. Det förstärker det gemensamma ägandet mellan kyrkor och kyrko-relaterade utvecklingsorganisationer i Nord och Syd och gör dem mer jämlika. Genom samverkan ges goda förutsättningar att harmonisera arbetsmetoder och att höja kvaliteten på insatser, rapporter och uppföljningar. Genom medlemskapet i ACT ökar också förutsättningarna för att synliggöra Svenska kyrkans verksamhet i det gemensamma sammanhanget.

Ett viktigt arbete är att påverka Svenska kyrkans, på alla nivåer, syn på relationerna till kyrkor i Syd. Dessa är inte enbart samarbetspartner i diakonala projekt, än mindre bara mottagare av stöd, utan de är jämlika systerkyrkor som har mycket att förmedla till oss i vårt gemensamma uppdrag att vara redskap för Guds mission i världen.

Utvecklingsinsatser har länge motiverats utifrån människors behov, men under de senaste årtiondena har ekonomiska, sociala, kulturella, politiska och medborgerliga rättigheter blivit ett allt viktigare perspektiv i arbetet för utveckling. Som en konsekvens av detta får det långsiktiga påverkansarbetet en allt viktigare roll. Det tar sig uttryck genom arbete i olika nätverk och opinionsbildande aktiviteter på lokal, nationell och global nivå.

3. Verksamheten för svenskar i utlandet anpassas efter försörjningsförmåga

Alternativa arbetsmodeller utvecklas

Under planeringsperioden utvecklas alternativa arbetsmodeller för att uppnå relevanta och resurseffektiva verksamheter för Svenska kyrkan i utlandet. Målet är att under perioden tydligt definiera relationen mellan verksamhetens olika uppdrag, behov och resurser för att kunna göra nödvändiga prioriteringar.

Ökat resursbehov för lokalförsörjning

Sedan 2007 har ett strukturerat arbete med lokalförsörjningen bedrivits. Arbetet har resulterat i en ökad och sammanvägd kännedom om de förhållanden som råder samt uppfattningen att dessa förhållanden kräver överväganden om att förändra arbetsmetodik och resurstilldelning.

Under perioden måste fastighetsbeståndet genomgå omfattande underhåll och renoveringar. Oavsett framtida strategisk inriktning avseende lokalinnehav och lokalförsörjning, kräver nuläget en väsentlig resursförstärkning för att kunna hantera de mest akuta bristerna på ett sätt som överensstämmer med lagar och

andra regelverk. Utan renoveringar försvåras eventuella avyttringar av fastigheter varför investeringar är nödvändiga oavsett vilka strategiska vägval som görs beträffande verksamheten för svenskar i utlandet.

KsSkr 2009:1

4. Ett aktivt företräderskap

Uppdraget att företräda Svenska kyrkan delas av alla inom Svenska kyrkan. Den nationella nivån företräder bland annat genom ekumeniska och mellankyrkliga förbindelser nationellt och internationellt. Ekumeniska dialoger och utveckling av såväl ingångna överenskommelser som nya kyrkorelationer i olika delar av världen är av stor vikt.

Det ekumeniska arbetet har under senare år lett till flera överenskommelser med andra samfund. Avsikten är att överenskommelserna ska få nedslag i form av lokala samarbetsavtal. Att stödja sådana lokala initiativ till ekumenisk samverkan genom att knyta kontakter mellan olika delar av Svenska kyrkan är en viktig del av den nationella nivåns ekumeniska arbete.

Ett av Kyrkostyrelsens ansvarsområden är att avge remissyttranden i en bredd av frågor. Den nationella nivån har också att upprätthålla goda kontakter med myndigheter och departement. Arbetet inför den så kallade kontrollstationen 2009, då Svenska kyrkans överenskommelse med staten omförhandlades, belyste tydligt vikten av att löpande utveckla kommunikationen och relationen med landets beslutsfattare.

En av de omvärldsfaktorer som i ökande grad påverkar kyrkans förutsättningar är den minskade kunskapen om kyrkan bland beslutsfattare, media och allmänhet. Minskad kunskap om Svenska kyrkan och kristen tro, utgör en utmaning i såväl myndighetskontakter som intervjusituationer. Då kyrkans ledningsfunktioner ofta blir talespersoner för kyrkan så finns här ett särskilt ansvar för byggande av goda relationer till och god kommunikation med såväl media som beslutsfattare. Strategisk medierådgivning, medieanalyser samt medieträning för chefer och medarbetare är en viktig del av det proaktiva mediearbetet.

Det manifest som undertecknades vid det interreligiösa klimatmötet i december 2008 förs vidare i arbetet med att från kyrkans och andra trosinriktningars håll ta ansvar för skapelsen. På så sätt kan klimatmanifestet och anknytande delar av kyrkans samlade klimat- och miljöarbete bidra till att de ekumeniska och interreligiösa rösterna sammantaget får större genomslag i det världsvida samtalet kring klimatfrågor.

Budgeten i sammanfattning

Det budgetförslag som presenteras i skrivelsen innebär sammanfattningsvis en ökning av kostnaderna exklusive församlingsbidraget för år 2010 med 27 miljoner kronor i förhållande till den rambudget som antogs av kyrkomötet år 2008. Ökningen beror på att stiftsbidragen blivit 51 miljoner kronor dyrare som följd av lägre utdelning från prästlönetillgångarna. För 2011 innebär förslaget att kostnaderna stiger med 30 miljoner kronor, jämfört med nuvarande rambudget, som följd av kostnader för julboken.

I följande analys avses med *Nuvarande rambudget* den budget som antogs av kyrkomötet år 2008 och avsåg perioden 2009-2011 (KsSkr 2008:1). Alla belopp anges i miljoner kronor (mnkr) där inte annat anges.

Viktiga budgetantaganden

I noteringar till rambudgetens huvuddelar kommenteras de antaganden som ligger till grund för budgeten. Inledningsvis lyfts här fram några av de viktigaste:

- Kyrkoavgiftsunderlaget ökar med inkomstutvecklingen i samhället enligt Sveriges Kommuner och Landstings prognos för skatteunderlagets utveckling, nedjusterat med 2 procentenheter för hänsyn till minskande medlemsandel, demografiska förändringar m.m. Den förväntade intäkten i form av allmän utjämningsavgift står i direkt relation till avgiftsunderlaget. Till skillnad från församlingsnivån finns för den nationella nivån ingen effekt från slutavräkning av kyrkoavgift.
- Nettokostnaden för stiftsbidragen påverkas av utdelningen från prästlönetillgångarna. Förvaltningen av prästlönetillgångarna är skattebefriad till och med inkomståret 2009. Budgeten förutsätter att skattefriheten förlängs. Om så inte skulle ske och stiftet behöver kompenseras fullt ut för minskad intäkt från särskild utjämningsavgift, ökar kostnaden för stiftsbidrag med i storleksordningen 60 miljoner kronor årligen från år 2011.
- Budgeten räknar med en nominell avkastning på värdepappersportföljen om 5 procent årligen. Utvecklingen är i huvudsak given av yttre faktorer som konjunktur och börsutveckling och utfallet kan bli väsentligt annorlunda.

Osäkerheter

Rambudgeten är en uppskattning av den framtida ekonomin baserad på den kunskap som föreligger i juni 2009. Med hänsyn till det tidsspänn budgeten gäller finns dock osäkerheter, följande exempel kan ge en uppfattning om betydelsen av olika antaganden.

	Förändring	Ungefärlig effekt på resultatet i miljoner kronor
Allmän utjämningsavgift	1 öre	120
Medlemsandel	1 %	8
Personalkostnader	1 %	3
Avkastning på värdepappersportföljen	1 %	40
Nationell finansiering	1 %	5

Den viktigaste intäkten i Svenska kyrkan är kyrkoavgiften. Förändringar i antal tillhöriga och utvecklingen av avgiftsunderlaget är därmed de viktigaste faktorerna på lång sikt. De utträden som sker 2009 påverkar kyrkoavgiftsintäkten först år 2012. Medlemmarnas inkomster 2009 påverkar kyrkoavgiften först år 2011.

På kort sikt utgör svängningarna på värdepappersmarknaderna den största ekonomiska osäkerheten i budgeten. Som illustrerats i tabellen ovan ger en procentenhets förändring i total avkastning på värdepappersportföljen en effekt motsvarande omkring 40 miljoner kronor på resultatet. Budgeten bygger på antagandet om en nominell avkastning om 5 procent. Kortsiktiga variationer i avkastningen saknar dock betydelse för verksamhetsplaneringen, då den inte baseras på de årliga intäkterna från finansförvaltningen.

Andra faktorer som kan ha betydelse för verksamheten under planeringsperioden är bland annat förändringar i skattesystemet som påverkar avgiftsunderlaget, ökad konkurrens på insamlingsmarknaden, politiska beslut kring offentliga bidrag samt rekryteringssvårigheter. Nuvarande skattefrihet för prästlönstillgångar liksom beslutet om beloppen för kyrkoantikvarisk ersättning gäller fram till och med 2009. Resultatet av överläggningar med staten i dessa frågor är idag inte kända. För den kyrkoantikvariska ersättningen har i budgeten antagits en förlängning på 2009 års nivå. Effekten av en eventuell beskattning av prästlönstillgångar kommer att påverka budgeten från år 2011.

Översikt över den nationella nivåns ekonomi

Budgeterat årsresultat är -8, +8 samt +118 miljoner kronor för respektive planeringsår 2010–2012.

För att få en överblick över ekonomin har budgeten grupperats i ett fåtal komponenter i följande tabell. Det innebär en kraftig förenkling och det är viktigt att ta del av de efterföljande förklaringarna för att kunna tolka siffrorna rätt.

Tabell: Översikt över den nationella nivåns ekonomi

Enhet miljoner kronor	Utfall		Prognos			Föreslagen rambudget			Nuvarande rambudget	
	2008	2009	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011
Allmän utjämningsavgift	783	814	838	828	821	841	865			
Generell utjämning	0	1	1	1	1	0	0			
Individuella bidrag	-181	-275	-282	-268	-251	-235	-236			
Nationell finansiering	-421	-584	-541	-628	-628	-537	-587			
Res. före finansförvaltning	180	-45	15	-67	-58	68	41			
Församl.bidrag/Satsning	-200	-200	-200	-100	0	-200	-200			
Finansförvaltning	-796	183	177	175	176	227	231			
Årets resultat	-816	-63	-8	8	118	96	73			

Den totala rambudgeten omfattar den nationella nivån, med undantag för verksamhet bedriven i bolagsform. Det ekonomiska resultatet i dotterföretag planeras på en nivå som saknar betydelse för helheten. I rambudgeten ingår inte heller de kyrko- och begravningsavgifter som överförs direkt till församlingar, samfälligheter och stift via kyrkkontot. Detta penningflöde omfattar omkring 14 miljarder kronor årligen och är enbart en förmedling via den nationella nivån. På den nationella nivån förvaltas knappt 100 stiftelser med anknuten förvaltning till trossamfundet. Dessa stiftelser, som är självständiga juridiska personer, ingår inte heller i budgeten. I de fall stiftelserna lämnar bidrag till den nationella nivån ingår dessa bidrag bland de externa intäkterna.

Allmän utjämningsavgift

Den konjunkturedgång som inleddes under 2008 och som lett till minskad sysselsättning innebär att avgiftsunderlaget och därmed intäkten från allmän utjämningsavgift sjunker både 2011 och 2012. För församlingarna är förändringarna mycket mer uttalade då slutavräkningarna kommer att falla kraftigt från 2011.

Allmän utjämningsavgift utgår i enlighet med kyrkoordningen med 7 öre per 100 kronor av avgiftsunderlaget. Förutom nivån på avgiftssatsen påverkas den allmänna utjämningsavgiften också av andra faktorer:

- Inkomstutvecklingen för genomsnittsmedlemmen. Denna sammanhänger dels med den allmänna inkomst- och inte minst sysselsättningsutvecklingen i samhället och dels med medlemsutvecklingen i olika ålders- och inkomstskikt.
- Medlemsutveckling till följd av dop och andra inträden, utträden, dödsfall samt in- och utflyttning från landet.
- Förändringar av skattesystemet. Genom att avgiften baseras på underlaget för kommunal inkomstskatt påverkas den av exempelvis förändringar i grundavdraget.

Budgeten utgår från Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognos för skatteunderlagets utveckling, vilken sedan i likhet med nuvarande budget justerats ned. För planeringsperioden är justeringen två procentenheter för att beakta att antalet medlemmar minskar, att utträdesfrekvensen är högre för åldersgrupper med högre genomsnittsinkomster samt att det finns en osäkerhet kring bedömningen av den allmänna inkomstutvecklingen.

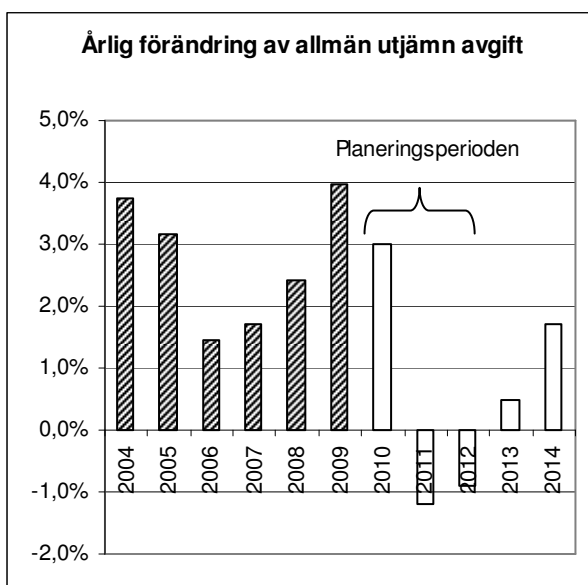
Den sysselsättningsminskning som inleddes sent 2008 innebär att skatteunderlaget väntas öka mycket långsamt 2011 och 2012. Effekten från medlemsminskningen förstärker nedgången med följd att kyrkans avgiftsunderlag till och med sjunker 2011 och 2012.

För beräkningsantaganden se följande tabell.

Tabell: Allmän utjämningsavgift med beräkningsantaganden

<i>Enhet miljoner kronor</i>	Detalj-		Föreslagen rambudget			Nuvarande rambudget	
	Utfall 2008	budget 2009	2010	2011	2012	2010	2011
Allmän utjämningsavgift	783	814	838	828	821	841	865
Öre	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Prognos SKL	4,2%	5,6%	5,0%	0,8%	1,1%	5,7%	4,8%
Justering	-	-1,7%	-	-	-2,0%	-2,0%	-2,0%
	1,8%		2,0%	2,0%			
Årlig förändring av Svk:s avgiftsunderlag	2,4%	3,9%	3,0%	-1,2%	-0,9%	3,7%	2,8%

För att förstå förändringarna ska man hålla i minnet att förändringar i medlemmarnas inkomster påverkar avgiftsunderlaget först två år senare. Någon effekt från slutavräkningen finns inte i den nationella nivåns ekonomi. Allmän utjämningsavgift baseras endast på kyrkoavgiftens à-contodel.

Vidstående graf visar utvecklingen över en längre tidsperiod och med samma antaganden och underlag som ovan. Den kraftiga ökningen 2009 avspeglar den snabba utvecklingen av avgiftsunderlaget genom inkomstökningar och god sysselsättning år 2007. Värdet för 2011–2012 avspeglar den försämrade konjunkturen och lägre sysselsättningen 2009–2010. Vi ser att återhämtningen 2013 är svag.

Generell utjämning

Storleken på de generella avgifterna och bidragen bedöms bli något högre än vad som tidigare förutsågs. Det beror främst på att sysselsättningen troligen utvecklas sämre utanför storstadsområdena. En därigenom ökad skillnad i medelinkomsterna kommer att öka omfattningen på inkomstutjämningen. Å andra sidan väntas kostnadsutjämningen öka i långsammare takt i och med att snittkostnaderna för kyrklig verksamhet troligen utvecklas långsamt de närmaste åren.

Den generella utjämningen följer av kyrkoordningens bestämmelser kring inkomst- och kostnadsutjämning. Genom att avgifter och bidrag i stort följer varandra har den generella utjämningen ingen direkt inverkan på den nationella nivåns ekonomi, men kostnadsomslutningen förändras. Se tabell nedan.

Tabell: Generell utjämning

Enhet miljoner kronor	Detalj-		Föreslagen rambudget			Nuvarande rambudget	
	Utfall 2008	Utfall budget 2009	2010	2011	2012	2010	2011
Utjämningsavgifter	657	691	712	736	768	706	732
Utjämningsbidrag	-657	-690	-711	-735	-767	-706	-732
Nettokostnad	0	1	1	1	1	0	0

Individuella bidrag

Stiftsbidrag

Nivån på stiftsbidragen föreslås ligga kvar oförändrad under planeringsperioden, dock med de ändringar som följer av indexuppräkning av ytabidragen 2012 och av befolkningsförändringen. Vid utbetalning av stiftsbidrag avräknas den utdelning från förvaltningen av prästlönetillgångarna, särskild utjämningsavgift, som stiftet erhåller. Utdelningsnivån sjönk kraftigt 2009 som följd av sänkta fondvärden och en svagare skogskonjunktur. I rambudgeten antas en långsam ökning av utdelningen jämfört med 2009 års nivå. Skattefriheten för prästlönetillgångarna har förutsatts fortsätta. Skulle den upphöra torde effekten bli att kostnaden för de individuella bidragen blir omkring 60 miljoner kronor högre.

Extra utjämningsbidrag

2008 års kyrkomöte uppdrog åt Kyrkostyrelsen att utreda om det extra utjämningsbidraget kan tas bort ur utjämningsystemet. Kyrkostyrelsen har låtit Rådet för utjämningsfrågor bereda frågan. Rådet konstaterar att bidragsformen behövt utnyttjas i mycket begränsad omfattning under 2000-talet och att ekonomiska problem i församlingarna i första hand ska lösas i samarbete med respektive stift. För de närmaste åren kan dock förutses en försämring av församlingarnas ekonomi och det kan inte förutsättas att stiftet alltid har de ekonomiska resurser som krävs för att hantera problem som kan uppstå. Rådet förordar därför att bidraget behålls för användning vid *väsentliga* ekonomiska problem som församlingen inte själv rätt över eller kunnat förutse. Mot bakgrund av vad rådet anfört föreslår Kyrkostyrelsen att bidragsformen behålls för att användas för sådana undantagssituationer. Bidraget skulle kunna bekostas från Kyrkostyrelsens förfogandemedel, men från dessa medel ska de oförutsedda kostnader som uppkommer inom övriga verksamheter bestridas. I budgeten har därför fortsatt tagits in en post om 10 miljoner kronor för extra utjämningsbidrag. Dock är budgeten för 2010 6 miljoner kronor då den ekonomiska situationen i församlingarna då fortfarande torde vara relativt god. Budgetposten har karaktären av en reserv och ska användas restriktivt för väsentliga och oförutsedda ekonomiska problem som inte kunnat lösas med andra medel.

Tabell: Individuella bidrag

<i>Enhet miljoner kronor</i>	Detalj-		Föreslagen rambudget			Nuvarande	
	Utfall 2008	budget 2009	2010	2011	2012	Rambudget 2010	2011
Stiftsbidrag, brutto	443	447	449	450	451	447	448
Särskild utjämningsavgift	-263	-182	-173	-192	-211	-222	-222
Stiftsbidrag, netto	180	265	276	258	241	225	226
Extra utjämningsbidrag	1	10	6	10	10	10	10
Summa individuella bidrag	181	275	282	268	251	235	236

Nationell finansiering

Nationell finansiering budgeteras 4,0 respektive 41,5 miljoner kronor högre än i nuvarande rambudget för åren 2010 och 2011. Ökningen för 2010 består av ökad kostnad till följd av en eventuell extra kyrkomötessession. För att den totala kostnadsramen inte ska påverkas har budgeten för extra utjämningsbidrag, se ovan, sänkts motsvarande. Höjningen 2011 avser dels 37 miljoner kronor i kostnader för julboken och 4,5 miljoner kronor för ökat fastighetsunderhåll för Svenska kyrkan i utlandet.

En stor del av verksamheten på den nationella nivån vid sidan av utjämning och finansförvaltning, närmare 60 procent, finansieras med externa medel som gåvor, kollekter och bidrag. Den största delen av dessa intäkter avser kyrkoantikvarisk ersättning och den internationella verksamheten. Resterande del av kostnaderna finansieras ur allmän utjämningsavgift. I budgetsammanhang går detta under benämningen nationell finansiering. Verksamhetens finansiering framgår av följande tabell. Observera att generella och individuella utjämningsbidrag samt kostnader för finansförvaltningen inte ingår i tabellens kostnader. Tabellen visar istället kostnaden för all övrig verksamhet.

Tabell: Externa intäkter, kostnader, destinerade medel och nationell finansiering KsSkr 2009:1

Enhet miljoner kronor	Detalj-		Föreslagen rambudget			Nuvarande Rambudget	
	Utfall 2008	budget 2009	2010	2011	2012	2010	2011
Extern finansiering							
Kollekter och gåvor	213	202	189	194	199	208	213
Sida- och EU-bidrag	95	108	100	101	101	110	115
Kyrkoantikvarisk ersättn.	281	465	460	460	460	460	460
Övrigt*	133	128	79	73	74	108	97
S:a extern finansiering	722	903	828	827	834	886	885
Kostnader	-1 162	-1 545	-1 417	-1 469	-1 468	-1 441	-1 475
Förändr. dest. medel	19	58	48	14	6	18	4
Nettokostnad (att täckas av nationell finansiering)	-421	-584	-541	-628	-628	-537	-587

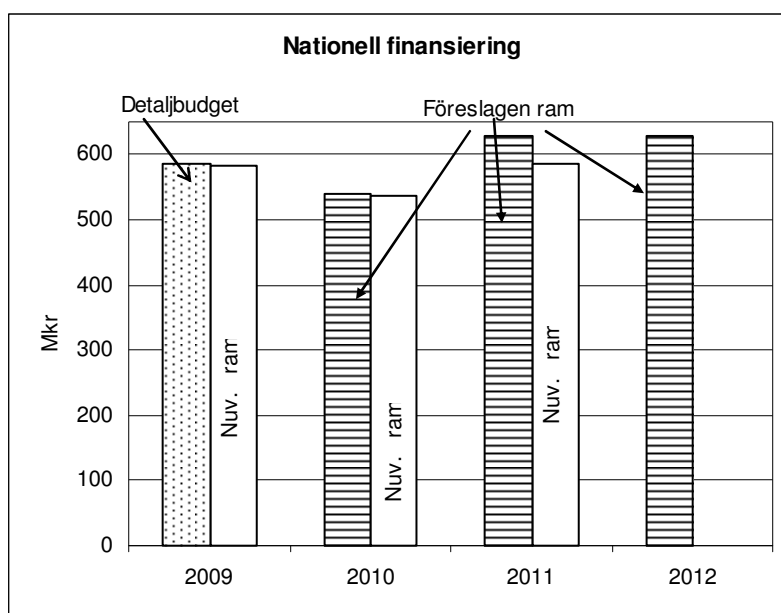
* Under rubriken Övrigt ingår t.ex. ränta på destinerade medel (insamlade medel för den internationella verksamheten), bidrag från andra organisationer, stiftelser och myndigheter samt försäljningsintäkter. Dessa avser uteslutande annan verksamhet än den som beskrivits ovan som utjämning och finansförvaltning.

Storleken på den nationella finansieringen beror dels på omfattningen av verksamheten, dess kostnader, dels på i vilken utsträckning den kan finansieras med externa medel eller genom upplösning av tidigare års avsättningar av ej förbrukad extern finansiering.

Budgeten för kollekter och gåvor har sänkts. Den nuvarande rambudgetens nivå har mot bakgrund av de senaste årens utfall visat sig vara orealistiskt hög. Den internationella verksamheten gör under planperioden satsningar på insamling och kommunikation, men det kommer att ske under en period av lågkonjunktur. Kyrkoantikvarisk ersättning för år 2010 och framåt är föremål för överläggningar mellan kyrkan och staten. Budgeten har lagts på den nivå som nuvarande uppgörelse ursprungligen angav för 2009. Den kyrkoantikvariska ersättningen fördelas efter ansökan till stiftens och baseras bland annat på yttrande från antikvariska myndigheter.

Förändring av destinerade medel hänförs till internationella avdelningen där delar av uppbyggda reserver kommer att utnyttjas.

Relationen till nuvarande ram och detaljbudget framgår på totalnivå av följande graf. Nuvarande ram för 2009 till 2011 är den som beslöts av 2008 års kyrkomöte.

Anm: I värden för 2009 ingår kostnader för kyrkovalet med 58 miljoner kronor.

Tabell: Nationell finansiering

Enhet miljoner kronor	Detalj-		Föreslagen rambudget			Nuvarande Rambudget	
	Utfall 2008	budget 2009	2010	2011	2012	2010	2011
ÄB:s o GS:s sekretariat	60	90	71	104	69	66	65
Sekretariatet för teologi o ekumenik	35	43	43	42	44	43	42
Kyrkoliv o samhällsansvar	90	93	96	99	100	95	97
Internationella avdelningen	26	50	57	75	75	60	75
STI Jerusalem	3	5	6	4	4	3	3
Svenska kyrkan i utlandet	56	63	84	97	100	79	92
Informationsavdelningen	36	49	36	38	40	36	37
Kyrkorättsavdelningen	53	114	59	68	82	58	64
Ekonomi- o finans-avdelningen	49	60	62	64	66	62	64
Personalavdelningen	12	17	17	17	17	18	18
Budgetreserv			10	20	30	18	30
Totalt	421	584	541	628	628	537	587

Ärkebiskopens och generalsekreterarens sekretariat

Här budgeteras kostnader för kyrkomöte, kyrkostyrelse, ärkebiskopens kansli, religionssociologi och omvärldsanalys, EU-bevakning, BONUS-avtal, riktat stöd med flera verksamhetsövergripande kostnader.

För 2011 ingår här 37 miljoner kronor för kostnader för stöd till julboken.

Det utvecklingsarbete genom så kallat riktat stöd som bedrivits, upphör från och med 2010. Verksamheten utvärderas särskilt under 2010 med insatser för uppföljning och erfarenhetsspridning. Kyrkomötet budgeteras extra resurser under 2010 för genomförande av ett eventuellt extra kyrkomöte i enlighet med demokratiutredningens förslag. Utveckling av arbetsmiljöarbetet inom Svenska kyrkan i samverkan med Församlingsförbundet, liksom samordningen av kyrklig beredskap, stärks resursmässigt i jämförelse med tidigare beslutad rambudget.

Här budgeteras kostnader för ekumeniskt arbete inklusive medlemsavgifter till ekumeniska organ, stöd till minoritetskyrkor i Sverige samt för forskning.

Kostnaderna planeras till en något lägre nivå än tidigare beslutad rambudget. Minskningar av bidrag till Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet görs med 1,5 miljoner kronor från en tidigare nivå på 8,5 miljoner kronor. Utrymmet för ekumenikstipendier (0,3 miljoner kronor) minskar i förhållande till tidigare ram. Budgeten för relationer med kyrkor i Syd förstärks med 0,4 miljoner kronor.

Avdelningen för kyrkoliv och samhällsansvar

Avdelningen budgeterar kostnader för de gemensamma utbildningsprogrammen (präst, kyrkomusiker, församlingspedagog och diakon) liksom kostnader för gemensamma rekryterings- och utvecklingsinsatser. Vidare finns kostnader för miljöarbete samt för utvecklingsarbete inom bland annat musik, diakoni, barn-, ungdoms- och konfirmandverksamhet. I budgeten ingår även kostnader för kultur- och kulturarvsfrågor, som beloppsmässigt dominerar. Nivån på den kyrkoantikvariska ersättningen är för närvarande föremål för samtal med staten och budgeteras under perioden på en oförändrad nivå om 460 miljoner kronor årligen.

Vid pastoralinstitutet i Lund inleds kyrkomusikerutbildning enligt nytt upplägg. Den totala kostnaden för försöksutbildning av kyrkomusiker uppgår till 4,5 miljoner kronor fördelat över planeringsperioden.

Utbildningsstipendierna höjs under perioden, med resultat att kostnaden ökar med omkring 0,5 miljoner kronor per år i förhållande till tidigare beslutad rambudget.

Den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen planeras till en nivå om 3 miljoner kronor per år, vilket motsvarar tidigare beslutad ram. Från och med 2011 finns extra resurser avsatta för en förstärkning av detta arbete med 1 miljon kronor, vilket saknats i tidigare rambudget.

Kostnaderna för de nationella uppdragen minskar. Sjukhuskyrkans anslag minskas och anslaget för Handikapparbete upphör. En ökning sker däremot avseende Stiftelsen kyrkans jourtjänst, som budgeteras till 1,3 miljoner kronor.

Internationella avdelningen

Internationella avdelningen finansieras huvudsakligen på annat sätt än med nationell finansiering. För att få rätt bild av verksamhetens omfattning ges här en separat analys av huvuddragen i avdelningens rambudget.

Tabell: Rambudget internationella avdelningen

Enhet miljoner kronor	Utfall	Detalj-	Föreslagen rambudget			Nuvarande rambudget	
	2008	budget 2009	2010	2011	2012	2010	2011
Extern finansiering							
Kollekter och gåvor	186	173	161	166	171	179	183
Sida- och EU-bidrag	94	107	98	100	100	110	115
Övrigt	47	57	47	47	48	69	70
Summa intäkter	327	337	306	313	319	358	368
Nationell finansiering							
Olivberget		20	10			10	
Övrigt	26	30	47	75	75	50	75
S:a nat. finans.	26	50	57	75	75	60	75
Kostnader	-368	-448	-410	-401	-398	-435	-446
Ianspråkt. dest. medel	15	61	46	13	4	17	3
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Utvecklingen de senaste åren har visat att målen för kollekt och gåvor i nuvarande rambudget är alltför högt ställda och de har därför sänkts. För tiden efter 2010 målsätts ökade intäkter som följd av de satsningar som kommer att göras för den nya beteckningen *Hela världen*. Vändningen av utvecklingen kommer att behöva göras under en period av lågkonjunktur, vilket gör uppgiften svårare. Ett ansträngt statsfinansiellt läge och ökad konkurrens genom fler ramorganisationer gör att förväntningarna på ökade Sidabidrag har sänkts.

Nationell finansiering har sänkts 3,2 miljoner kronor i förhållande till nuvarande rambudget för att ge utrymme för underhållsåtgärder vid STI, se nästa avsnitt.

Det av kyrkomötet beslutade projektet att bygga bostäder på Olivberget i Jerusalem redovisas inom avdelningen. Belopp har lagts in enligt plan, men juridiska frågor kring ägandet av marken kan komma att försena projektet.

Betydande reserver (destinerade medel), vilka inte togs i anspråk som planerat under 2008, ger utrymme för att i stort sett behålla planerad omfattning på verksamheten trots lägre externa intäkter. De besparingar som gjorts i förhållande till nuvarande ram har i huvudsak lagts på verksamhet i Sverige.

Vid periodens slut beräknas destinerade medel uppgå till 112 miljoner kronor.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem (STI)

Verksamheten vid STI finansieras dels med deltagaravgifter och hyresintäkter från deltagare och gäster och dels med nationell finansiering. Nationell finansiering täcker framför allt vissa grundkostnader för fastighet och administration. I ett läge där säkerhetssituationen riskerar att störa verksamheten är den trygghet som den nationella finansieringen utgör väsentlig. Den underhållsinsats som planerats för 2009 har försenats och kronförsvagningen har dessutom gjort den dyrare. Den planeras nu till 2010 och driver upp kostnaden för det året med 3,2 miljoner kronor. Professuren tillsattes under 2008 och finansieras med avkastningen från en särskild fond. Arbetet med att söka externa medel till fonden fortsätter under planeringsperioden.

Avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet

Verksamheten finansieras i huvudsak genom nationell finansiering, men externa intäkter som kollekt och gåvor ger viktiga bidrag till finansieringen. Se följande tabell.

Tabell: Rambudget avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet

Enhet miljoner kronor	Detalj-		Föreslagen rambudget			Nuvarande rambudget	
	Utfall 2008	budget 2009	2010	2011	2012	2010	2011
Extern finansiering							
Kollekter och gåvor	13	14	13	13	13	14	14
Stiftelsebidrag till							
Underhåll	15	17	5			10	
Drift	21	19	2			2	
Övrigt	11	5	5	5	5	5	5
Summa intäkter	60	55	25	18	18	31	19
Nationell finansiering	56	63	84	97	100	79	92
Kostnader, drift	-101	-102	-100	-101	-104	-101	-102
Kostnader, underhåll	-15	-17	-10	-15	-15	-10	-10
Ianspråkt. dest. medel	0	1	1	1	1	1	1
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för drift, det vill säga andra kostnader än fastighetsunderhåll, ligger något lägre än nuvarande rambudget. Däremot har budgeten för underhåll höjts 5 miljoner kronor från 2011 mot bakgrund av det stora behov som framkommit i de underhållsplaner som gjorts under 2008. Genom att möjligheterna till uttag ur Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet nu är uttömda, så länge inte ytterligare kyrkor kan säljas, behöver mer nationell finansiering tillföras.

Underhållskostnaderna aktualiserar ett annat problem av mer budgetteknisk natur. Kostnaderna kommer med nödvändighet att falla ojämnt över åren – medan vissa år projekt blir försenade av tekniska skäl kommer andra år att belastas av flera stora åtgärder – allt styrt av underhållstekniska och legala orsaker. Det gör att ramen för underhållsåtgärder kommer att behöva utvärderas över flera år. Former för hur rambesluten ska utformas med avseende på detta behöver utvecklas under det närmaste året.

Informationsavdelningen

Avdelningen ansvarar för den samlade informations- och kommunikationsverksamheten på den nationella nivån. Kostnaden för informations- och insamlingsverksamhet som avser avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet och internationella avdelningen belastar och budgeteras inom dessa avdelningar.

Informationsverksamhetens totala resurser är i det närmaste oförändrade under planeringsperioden i förhållande till tidigare rambeslut. En omviktning av resursutnyttjandet har skett mot mer arbete med webb och intranät, finansierat genom motsvarande minskningar av verksamhetens övriga inriktningar.

Som en konsekvens av Kyrkostyrelsens genomlysning av informationsverksamheten genomfördes redan inför 2009 vissa förändringar i avdelningens bemanning. I förhållande till tidigare beslutad rambudget är antalet anställda därför färre. Avdelningens interna debitering har därmed minskat jämfört med tidigare ram. I första hand genom färre tjänster, men även genom en uppdatering av de schabloner som tillämpas för utfördelning av kostnaderna.

Kyrkorättsavdelningen

Avdelningen budgeterar kostnader för juridisk rådgivning och utbildning som vänder sig till stift och församlingar, för juridiskt arbete i relation till kyrkokansliets avdelningar, för gemensamt arkiv samt för Svenska kyrkans överkla-

gandenämnd, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar samt Svenska kyrkans valprövningsnämnd. Dessutom ingår här, och det är de ekonomisk dominerande posterna för avdelningen, kostnaderna för Svenska kyrkans kanslistöd, för kyrkobokföringssystemet och organisationsregistret samt för kyrkovalet.

När budgeten läggs pågår omförhandling av driftsavtalet för systemen. Utfallet av förhandlingen innebär en betydande osäkerhet i budgeten. Kostnaden för den verksamhetsövergång från Svenska kyrkans församlingsförbund, som skedde 2008, har visat sig vara högre än tidigare beräknat. Detta jämte de väntade högre kostnaderna för datasystemen bidrar till att budgeten behövt höjas för 2010. Ökningen 2011 beror främst på att en större omarbetning av valsystemet kommer att bli nödvändig.

Ekonomi- och finansavdelningen

Avdelningen ansvarar för ekonomistyrning och redovisning för den nationella nivån, finansförvaltning, drift av utjämningsystemet, Svenska kyrkans gemensamma IT-plattform och vissa nationella administrativa system, rådgivning och utbildning inom ekonomiområdet i relation till församlingar och samfälligheter samt för IT-, fastighets- och kontorsserviceverksamheter. Inom avdelningen budgeteras också kostnaderna för de av Kyrkomötet valda revisorerna. Kostnaderna för den finansiella verksamheten belastar finansförvaltningen. På motsvarande sätt belastar kostnaden för personal som direkt betjänar avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet och internationella avdelningen dessa avdelningar. Kostnaden för lokaler, kontorsservice samt vissa delar av IT-verksamheten belastar i huvudsak utnyttjande avdelningar.

I budgeten har inrymts kostnader för byte av ekonomisystem 2010-2011. Där ingår också kostnader för vidareutveckling av kollekt- och betalsystemet, som används av församlingarna för kyrkointerna betalningar, för utveckling av kyrkobyggnadsregistret, för ett nytt statistiksystem, för ett clearingsystem och för medverkan i olika projekt för administrativ samordning och samverkan inom kyrkan.

Personalavdelningen

Avdelningen ansvarar för personaladministration för Sverige- och utlandsplacerad personal. Vidare budgeteras vissa personalrelaterade kostnader som arbetsmiljöarbete, rekrytering, personalutveckling/-avveckling, chefsutveckling samt viss gemensam utbildning. Till den del arbetet avser avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet och internationella avdelningen belastar kostnaden dessa avdelningar. Genom omförhandling av vissa avtal och genom effektivisering av rutiner har kostnaderna kunnat sänkas jämfört med tidigare budget.

Budgetreserv

I stället för att på varje avdelning lägga en reserv för oförutsedda kostnader och nya åtaganden inom ramen för löpande verksamhet ingår, liksom tidigare år, en samlad budgetreserv gemensamt för kansliet. Reserven trappas ner när rambudgeten rullas fram, det vill säga i den rambudget som presenteras nästa år kommer budgetreserven för 2011 och 2012 att ha sänkts till 10 respektive 20 miljoner kronor. En reserv om 30 miljoner kronor för 2012 utgör drygt en procent av de totala kostnaderna på den nationella nivån.

I nuvarande rambudget var 2010 års budgetreserv 17,5 miljoner kronor som följd av att 2,5 miljoner kronor användes för att finansiera en höjning av mandatstödet till kyrkomötets nomineringsgrupper.

Finansförvaltning

KsSkr 2009:1

Resultatet budgeteras lägre än i nuvarande ram som följd av att förvaltat kapital är lägre. Budgeten räknar med en nominell avkastning om 5 procent. Svängningarna på värdepappersmarknaderna är emellertid stora och faktiskt resultat för ett enskilt år avviker ofta kraftigt från budgeten.

Tabell: Finansförvaltning

Enhet miljoner kronor	Utfall 2008	Prognos 2009	Föreslagen rambudget			Nuvarande rambudget	
			2010	2011	2012	2010	2011
Kapital- o likviditetsförv.	-778	209	206	205	205	256	260
Kostnader	-18	-26	-29	-30	-30	-29	-29
Nettoresultat	-796	183	177	175	175	227	231
Förräntat kapital 31 dec. resp. år	4 169	3847	4106	4085	4093	4 906	5 002

Kostnaderna avser främst arvoden till externa förvaltare, men här ingår också kostnader för etisk screening, systemstöd samt den egna personalen.

Det ska understrykas att osäkerheten i budgeten är mycket stor, i synnerhet för enskilda år. Effekten av även måttliga avvikelser är betydande och redan en procents förändrad avkastning på värdepappersportföljen motsvarar omkring 40 miljoner kronor.

Församlingsbidrag/särskilda satsningar

2008 års kyrkomöte beslöt att 200 miljoner kronor årligen skulle utbetalas under 2009 och 2010 till församlingar med egen ekonomi respektive till samfälligheter, i förhållande till antal tillhöriga vid början av året före utbetalningsåret.

För 2011 föreslår Kyrkostyrelsen en utbetalning om 100 miljoner kronor. Börsnedgången 2008 har inneburit en sänkning av den nationella nivåns kapital jämfört med hur situationen såg ut när den nuvarande ramen lades. Samtidigt pekar prognoserna på att 2011 kommer att bli ett ekonomiskt mycket ansträngt år för församlingarna.

Destinerade medel

För vissa verksamheter finns i balansräkningen avsatta destinerade medel. Detta gäller främst internationella avdelningen. Medlen utgör reserver för att utjämna framtida behov, men genom oväntat stora intäkter under några år har de kommit att växa till en nivå utöver vad som krävs som buffert. För i synnerhet den internationella avdelningen gäller att gåvor som getts till arbetet ska tas i bruk och inte användas för kapitaluppbyggnad. Rambudgeten planerar därför att betydande belopp tas i anspråk under perioden, vilket framgår av följande tabell.

Tabell: Behållning av destinerade medel (värden per 31 december respektive år)

<i>Enhet miljoner kronor</i>	Utfall 2008	Progn 2009	Föreslagen rambudget			Nuvarande Rambudget	
			2010	2011	2012	2010	2011
Internationella avd.	235	174	128	115	110	114	110
Svenska kyrkan i utlandet	36	36	35	34	33	35	35
Professorsfonden	14	19	18	18	18	28	29
STI Jerusalem	28	27	27	26	25	28	27
Övriga verksamheter	3	3	3	3	3	3	3
Totalt	316	259	211	196	190	208	204

Vissa av medlen är genom anvisning från givare öronmärkta för visst specifikt ändamål inom verksamheten, till exempel ett visst projekt. Andra delar har bundits upp genom att de använts för ideella placeringar, exempelvis i Oikocredit. Utlandskyrkans medel är i stort sett helt uppbundna i fastigheter.

Investeringar

Inom delar av verksamheten sker investeringar i tekniskt systemstöd för att underlätta arbetet såväl för hela kyrkan som för den nationella nivån. Vissa investeringar avser utbytesinvesteringar medan andra avser nya systemstöd. Avskrivningar på dessa ingår i rambudgeten. Beloppen framgår av följande tabell.

Tabell: Investeringar

<i>Enhet miljoner kronor</i>	Utfall 2008	Detalj- budget 2009	Föreslagen rambudget		
			2010	2011	2012
Fastigheter	3,0				
Systemutveckling	3,5	5,1	6,3	2,3	2,0
Datorer	4,2	3,4	5,4	3,6	3,6
Möbler m.m.	2,7	4,5	1,0	1,0	1,0
Totalt	13,4	13,0	12,7	6,9	6,6

Eget kapital

Kyrkomötet fastställde 2008 att målet för nationell nivåns kapital ska vara 4 000 miljoner kronor i 2008 års penningvärde. Kapitalet kan tillåtas variera +-25 procent. Om den övre gränsen överskrids ska Kyrkostyrelsen till kyrkomötet lämna förslag till hur överskjutande belopp ska användas.

Tabellen nedan visar hur eget kapital kommer att utvecklas som konsekvens av nu föreslagen rambudget. Observera att nivåerna påverkas av den stora osäkerhet som råder kring finansförvaltningens avkastning.

Tabell: Eget kapital och balansomslutning (värden per 31 december respektive år)

KsSkr 2009:1

Enhet miljoner kronor	Utfall	Detalj-	Föreslagen rambudget			Nuvarande rambudget	
	2008	budget 2009	2010	2011	2012	2010	2011
Eget kapital	4 350	4 287	4 280	4 288	4 406	5 166	5 240
Målvärde	4 000	4 040	4 121	4 203	4 287	4 162	4 245
Övre gräns (+25%)	5 000	5 050	5 151	5 254	5 359	5 202	5 306
Kapital jmf m målvärde	+350	+247	+159	+84	+118	+1004	+995
Balansomslutning *	7 542	7 500	7 500	7 600	7 600	8 400	8 400
Soliditet**	58%	57%	57%	57%	58%	62%	62%

*) Totala tillgångar.

**) Eget kapital i procent av totala tillgångar.

Den kraftiga minskningen av värdepappersportföljens värde under 2008 har lett till att den tidigare situationen med ett kapital som låg i närheten av den övre gränsen för eget kapital, och gav utrymme för utdelning av församlingsbidrag, nu förbytts i ett läge där det egna kapitalet ligger endast cirka 100 miljoner kronor över målvärdet.

En skattefordran finns i juni 2009 avseende löneskatt på återbetalda pensionsmedel från kyrka-statreformen. Beloppet har av försiktighetsskäl inte påverkat budgeten och därmed inte heller eget kapital.

Totala kostnader

Budgetramen läggs fast i termer av totala kostnader. Det är därför intressant att särskilt jämföra kostnaderna i förslaget med motsvarande i den nuvarande ramen.

Tabell: Totala kostnader

Enhet miljoner kronor	Utfall	Detalj-	Föreslagen rambudget			Nuvarande rambudget	
	2008	budget 2009	2010	2011	2012	2010	2011
S:a exkl församl bidrag	2 018	2 536	2 439	2 503	2 516	2 412	2 473
Församl bidrag/Satsning	200	200	200	100		200	200
Totalt	2 218	2 736	2 639	2 603	2 516	2 612	2 673

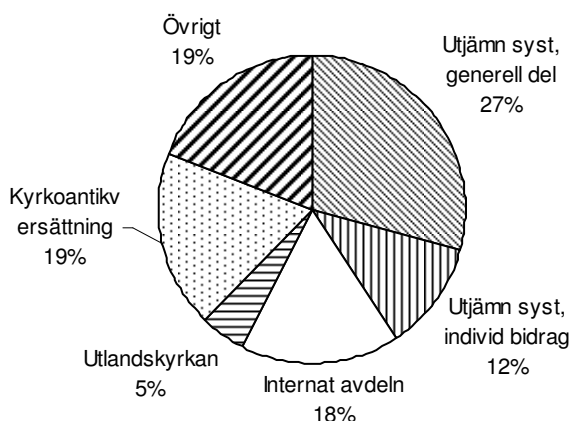
Av tabellen framgår att kostnadsramen exklusive församlingsbidrag ökar med 27 respektive 30 miljoner kronor jämfört med nuvarande ram för 2010 och 2011. Ökningen 2010 beror på att kostnaden för de individuella bidragen stiger med 47 miljoner kronor, kostnaden för utjämningsystemets generella del med 5 miljoner kronor och kostnaden för Sverigeverksamheten i övrigt med 3 miljoner kronor. Å andra sidan har budgeten för den internationella avdelningen sänkts 25 miljoner kronor och budgeten för utlandskyrkan med 2 miljoner kronor.

Ökningen mellan 2011 och 2012 är 13 miljoner kronor. Kostnaderna ökar framför allt för utjämningsystemet, 15 miljoner kronor, och för förberedelser för 2013 års kyrkoval, 15 miljoner kronor. Samtidigt faller kostnaden för stödet till julboken bort.

I nuvarande rambudget indikerades att storleken på det egna kapitalet skulle komma att ge utrymme för församlingsbidrag eller särskilda satsningar om 200 miljoner kronor 2011. Genom att värdepappersportföljen sjönk i värde med 832

miljoner kronor under 2008 har förutsättningarna förändrats och något sådant utrymme finns inte.

Kostnadsstruktur 2010

Personal

Total bemanning för 2010 planeras vara 479 årsarbetare. Av dessa utgör utlandspersonal 149 och Sverigepersonal 330. Sverigepersonalen har därmed minskat med 9 årsarbetare i förhållande till detaljbudgeten för 2009. Antalet är oförändrat jämfört med nuvarande rambudget.

Bidrag till/kostnader för övriga nivåer i kyrkan

Stora delar av kostnaderna på den nationella nivån utgörs av bidrag till andra nivåer i Svenska kyrkan. Bland dessa finns utjämningsystemets generella bidrag, 711 miljoner kronor, de individuella bidragen, 286 miljoner kronor och den kyrkoantikvariska ersättningen, 460 miljoner kronor. Hit kan även räknas församlingsbidraget om 200 miljoner kronor. Samtliga värden avser år 2010.

Andra delar av budgeten avser kostnader som den nationella nivån finansierar i stället för att övriga nivåer debiteras sin andel. Exempel är avtal med Bonus Presskopiering avseende kopiering, 6 miljoner kronor, infrastrukturen för Svenska kyrkans IT-plattform, 17 miljoner kronor, kyrkobokföring och organisationsregister inklusive bemanning av systemen, 42 miljoner kronor, statistikdatabas, ekonomisk redogörelse och andra nationella administrativa system, 11 miljoner kronor. För valförberedelser och valadministration ingår 3 miljoner kronor.

I den nationella nivåns budget ingår betydande kostnader för de kyrkliga utbildningarna genom pastoralinstituten, 25 miljoner kronor, bidrag till utbildningsinstitutioner, 23 miljoner kronor samt stipendier till studerande vid utbildningarna, 2 miljoner kronor. Vidare finns resurser för rådgivning och utbildning inom ekonomi och kyrkorätt riktad till församlingar och samfälligheter, kostnad 4 miljoner kronor.

I flera fall har den nationella nivån kostnader för verksamhet på församlingsnivå, bland annat genom bidrag till de lutherska minoritetskyrkornas arbete i Sverige, 3 miljoner kronor och genom stöd till de svenska församlingarna i utlandet i form av bidrag eller utsänd personal, 90 miljoner kronor.

Rambudget

Enhet miljoner kronor	Detalj-		Föreslagen rambudget			Nuvarande Rambudget	
	Utfall 2008	budget 2009	2010	2011	2012	2010	2011
INTÄKTER							
Utjämningsavgifter	1 440	1 504	1 550	1 564	1 588	1 547	1 597
Kollekter o gåvor	213	202	189	194	199	208	213
Bidrag, Sida o EU	95	108	100	101	101	110	115
Kyrkoantikvarisk ersättn.	281	465	460	460	460	460	460
Övriga bidrag	68	93	53	46	47	77	66
Nto finansförvaltning	-745	217	211	210	210	263	267
Övriga intäkter	32	26	22	22	23	24	25
S:A INTÄKTER	1 385	2 616	2 584	2 597	2 628	2 690	2 742
KOSTNADER							
Utjämningsbidrag	-839	-965	-993	-1 003	-1 018	-942	-969
Lämnade bidrag	-584	-839	-792	-820	-779	-794	-801
Övriga externa kostnader	-302	-403	-321	-330	-343	-327	-333
Personalkostnader	-294	-330	-323	-330	-346	-331	-340
Budgetreserv			-10	-20	-30	-18	-30
S:A KOSTNADER	-2 019	-2 536	-2 439	-2 503	-2 516	-2 412	-2 473
FÖRSAMLINGSBIDRAG	-200	-200	-200	-100	0	-200	-200
FÖRÄNDR DEST MEDEL							
Ändamålsdestinerade	7	9	1	1	1	4	0
Verksamhetsdestinerade	12	49	47	13	5	14	4
S:A FÖRÄNDRING	19	58	48	14	6	18	4
Totalt	-816	-63	-8	8	118	96	73

Minustecken (-) markerar kostnader. I jämförelsekolumnerna innebär minustecken lägre intäkter eller högre kostnader, med andra ord en negativ påverkan på nettoresultatet.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid Kyrkostyrelsens sammanträde den 12 juni 2009.

Närvarande: ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Sten Elmberg, Britt Louise Agrell, Margarethe Isberg, Anna Lundblad Mårtensson, Irene Pierazzi, Gunnar Prytz, Staffan Holmgren, Nils Gårder, Anna-Maria Björkman, Kristina Töyrä och Ingrid Smittsarve samt tjänstgörande ersättarna Margareta Nisser-Larsson och Mats Hagelin.

Föredragande: Ekonomi- och finanschefen Helén Ottosson Lovén

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet lämna skrivelsen 2009:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2010–2012.

Reservation 1

av Levi Bergstöm, Iréne Pierazzi, Gunnar Prytz, Anna-Maria Björkman och Margarethe Isberg som reserverade sig mot beslutet att lägga in 100 miljoner kronor i 2011 års budget för utbetalning av församlingsbidrag.

Reservation 2

av Ärkebiskop Anders Wejryd

Jag reserverar mig mot att redan i rambudgeten för 2011 uppta utbetalning av församlingsbidrag om 100 miljoner kronor.